

337

Na osnovu člana IV.B.7.a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ**O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAŠTITI ZRAKA**

Proglašava se Zakon o zaštiti zraka koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Predstavničkog doma održanoj 24. aprila 2003. godine i na sjednici Doma naroda od 14. maja 2003. godine.

Broj 01-340/03
8. jula 2003. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, s. r.

**ZAKON
O ZAŠTITI ZRAKA****I - OSNOVNE ODREDBE****Član 1.**

Ovim zakonom uređuju se tehnički uvjeti i mjere za sprečavanje ili smanjivanje emisija u zrak prouzrokovanih ljudskim aktivnostima koje se moraju poštovati u procesu proizvodnje, na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH), planiranje zaštite kvaliteta zraka, posebni izvori emisija, katastar emisija, kvalitet zraka, nadzor i kazne za prekršaje za pravna i fizička lica.

Mjere iz stava 1. ovog člana preduzimaju se uz primjenu načela:

- integrisanog pristupa zaštiti okoliša, uključujući zrak, vodu i tlo, kao i obavezu smanjenja emisija na najmanju moguću mjeru uz korišćenje najboljih raspoloživih tehnologija;
- zagađivač plaća, kojim se osigurava da troškove smanjenja zagađivanja zraka snose operatori izvora emisija zagađujućih materija;
- usaglašenosti zaštite na radu sa pravilima zaštite okoliša;
- poboljšanja kvaliteta zraka i izvan teritorija Federacije BiH.

Nadležni federalni i kantonalni organi dužni su osigurati učešće javnosti u pripremi dokumenata prostornog uređenja i drugih planova koji utiču na kvalitet zraka, kao i u pripremi politike kvaliteta zraka i akcionih planova o zraku, u određivanju lokacija, postupcima izdavanja dozvola i inspekcijama izvora emisija.

II - POJMOVI I DEFINICIJE**Član 2.**

U smislu ovog zakona sljedeći izrazi imaju značenje:

"emisija" - znači ispuštanje supstanci iz bilo kojeg izvora u zrak;

"izvor" - znači bilo koje porijeklo ispuštanja supstanci u zrak, uključujući stacionarne izvore iz industrije i domaćinstava, kao i pokretne izvore kao što su motorna vozila i tačkaste i difuzne izvore;

"zrak" - znači spoljni zrak u atmosferi ne uključujući radne prostorije;

"kvalitet zraka" - znači koncentraciju zagađujućih supstanci u zraku u toku određenog perioda;

"zagađujuća materija" - znači bilo koja supstanca koju čovjek direktno ili indirektno unosi u zrak i koja vjerovatno može imati štetan uticaj na ljudsko zdravlje i/ili na okoliš u cjelini, uključujući i neprijatne mirise;

"neprijatan miris" - znači svojstvo odoranata za koje se ljudskim čulom mirisa opaža da izaziva negativan fiziološki uticaj;

"zagađivanje zraka" - znači direktno ili indirektno unošenje supstanci u zrak od čovjeka što rezultira takvim štetnim uticajima

koji ugrožavaju ljudsko zdravlje, nanose štetu životnim resursima, ekosistemima i materijalnim dobrima;

"postrojenje" - znači bilo koji objekat koji se koristi za industrijske ili javne komunalne svrhe koji može da izazove zagađivanje zraka;

"postrojenje sa sagorijevanjem" - znači bilo koju tehničku napravu u kojoj goriva oksidiraju kako bi se koristila toplota koja se na taj način produkuje; ovaj zakon se primjenjuje samo na pogone sa sagorijevanjem koja su namijenjena za proizvodnju energije sa izuzetkom onih pogona koji direktno koriste produkte sagorijevanja u procesima proizvodnje;

"postrojenje za spaljivanje otpada" - znači bilo koju stacionarnu ili pokretnu tehničku jedinicu namijenjenu termalnoj obradi otpada sa ili bez povrata toplote od sagorijevanja koja se produkuje; ovo uključuje spaljivanje putem oksidacije otpada kao i putem ostalih procesa kao što su procesi pirolize, gasifikacije ili plazme kada se supstance koje nastaju kao rezultat tretiranja naknadno spaljuju;

"operator" - znači bilo koje fizičko ili pravno lice koje rukovodi radom ili kontrolira postrojenje, odnosno u slučajevima utvrđenim zakonom lice na koje je preneseno javno ovlaštenje;

"velika nesreća/udes" - znači pojavu velike emisije, požara ili eksplozije koje nastaju zbog nekontroliranih promjena nastalih tokom rada postrojenja i predstavljaju veliku opasnost po zdravlje ljudi ili okoliš posredno ili neposredno, unutar ili izvan postrojenja uključujući jednu ili više opasnih supstanci;

"značajna promjena" - znači promjenu u radu postrojenja koja može imati štetne uticaje na ljude ili okoliš, bilo da su ti uticaji neposredni ili odloženi;

"granična vrijednost kvaliteta zraka" - znači nivo određen na osnovu naučnog znanja s ciljem izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini; ovaj nivo se mora dostići u određenom periodu i kasnije ne smije biti prekoračen;

"granična vrijednost emisije" - znači koncentraciju i/ili količinu zagađujućih supstanci u emisijama iz nekog izvora u toku određenog perioda koje ne smiju biti prekoračene;

"ciljana vrijednost" - znači nivo određen sa ciljem izbjegavanja više dugotrajnih štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini; ovaj nivo se mora dostići u određenom periodu gdje je to moguće;

"prag uzbune" - znači nivo iznad kojeg postoji rizik po ljudsko zdravlje prilikom kratkog izlaganja i na kojem će biti preduzeti direktni koraci;

"prag upozorenja" - znači nivo iznad koga postoji rizik po ljudsko zdravlje usljed kratkog izlaganja za izuzetno osjetljive dijelove stanovništva i o kome je potrebno dati najnovije informacije.

Član 3.

Svi subjekti čije aktivnosti imaju uticaja na zrak dužni su da međusobno sarađuju po pitanjima kvaliteta zraka.

Zabranjeno je prouzrokovanje značajnog zagađivanja zraka ili nanošenje štete okolišu putem emisija.

III - PLANIRANJE**Član 4.**

Radi postizanja ciljeva ovog zakona Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okoliša (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) i kantonalna ministarstva nadležna za poslove okoliša (u daljem tekstu: kantonalno ministarstvo) dužni su koordinirati i uskladiti planove koji se tiču kvaliteta zraka.

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Parlament Federacije) donosi Federalnu strategiju zaštite zraka na period od najmanje deset godina kao dio Federalne strategije zaštite okoliša koja ima za cilj poboljšanje kvaliteta zraka.

Izveštaj o provođenju Strategije iz stava 2. ovog člana svake dvije godine priprema Federalno ministarstvo i podnosi Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije) na razmatranje, usvajanje i dostavljanje Parlamentu Federacije.

Izveštaj sadrži:

- a) podatke o kvalitetu zraka, njegovom razvoju i tendencijama, posebno kada su u pitanju zagađujuće materije za

koje je granična vrijednost utvrđena u provedbenim propisima koji proizilaze iz ovog zakona;

- b) podatke o razvoju i tendencijama emisija zagađujućih materija koje su navedene u katastru emisija i
- c) mjere za poboljšanje kvaliteta zraka koje se preduzimaju u skladu sa ovim zakonom i rezultate preduzetih mjera.

Kantonalna zakonodavna tijela donose kantonalne planove zaštite kvaliteta zraka na period od najmanje pet godina kao dio kantonalnih planova zaštite okoliša i koja ima za cilj poboljšanje kvaliteta zraka.

Kantonalni planovi zaštite kvaliteta zraka moraju biti usaglašeni sa Federalnom strategijom zaštite kvaliteta zraka.

Član 5.

Kod izrade dokumenata prostornog uređenja i drugih planova mora se voditi računa o zaštiti kvaliteta zraka. Nijedan plan ne može biti donesen ukoliko nije usklađen sa utvrđenom Federalnom strategijom zaštite okoliša i Federalnom strategijom zaštite kvaliteta zraka.

Federalno ministarstvo i kantonalna ministarstva, svako iz svoje nadležnosti, izrađuje listu područja na kojima se ne može locirati nijedan nov tačkasti izvor emisija, što se posebno odnosi na pogone i postrojenja, postrojenja sa sagorijevanjem i postrojenja za spaljivanje otpada.

U područjima iz stava 2. ovog člana se ne može vršiti ni značajnije proširenje postojećih djelatnosti.

Kod izrade dokumenata prostornog uređenja i drugih planova, pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija na koje se odnosi član 7. stav 1. ovog zakona, dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih hodnika i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja.

Lokacija, veličina i karakteristike ventilacionih hodnika određuju se meteorološkom studijom.

Član 6.

Svaki izvor emisija mora da ispunjava sljedeće uvjete:

- da su emisije zagađujućih materija u zrak, kao i emisije neprijatnih mirisa, smanjene na najmanju moguću mjeru uz upotrebu najboljih raspoloživih tehnologija u fazama planiranja, projektovanja, otvaranja postrojenja i njegovog rada i
- da granične vrijednosti emisija ne smiju biti prekoračene.

Federalni ministar prostornog uređenja i okoliša (u daljem tekstu: federalni ministar) propisat će granične vrijednosti emisija.

Član 7.

Emisije u zrak koje potiču iz izvora emisija za koje postoji obaveza procjene uticaja na okoliš i pribavljanje okolinske dozvole reguliraju se okolinskom dozvolom.

Za izvore emisija za koje je potrebna okolinska dozvola podnositelj zahtjeva izrađuje studiju o zraku u kojoj opisuje očekivane emisije u zrak i njihov uticaj na okoliš.

Nadležno ministarstvo neće zahtijevati izradu studije o zraku od podnosioca zahtjeva kome se za izvor emisije izdaje okolinska dozvola, na osnovu Studije o uticaju na okoliš, pod uvjetom da su tom studijom obrađena pitanja iz člana 10. ovog zakona.

Studija o zraku je integralni dio dokumentacije kod izdavanja okolinske dozvole za izvore emisija. Nadležno ministarstvo neće izdati okolinsku dozvolu u slučaju da studija o zraku ukazuje na znatne štetne uticaje na ljudsko zdravlje i/ili okoliš.

U postupku izdavanja okolinske dozvole za izvore emisija iz stava 2. ovog člana, prije donošenja odluke o zahtjevu za izdavanje dozvole, mora se pribaviti mišljenje bilo koje općine koja bi mogla biti pod značajnim uticajem tog izvora.

Općina mora dostaviti svoje mišljenje sa primjedbama i sugestijama najkasnije 15 dana od dana traženja.

Nadležno ministarstvo koje izdaje okolinsku dozvolu vodi računa o pribavljenom mišljenju.

Član 8.

Za izvore emisija u zrak koji nisu obuhvaćeni članom 7. st. 2. i 3. ovog zakona, urbanističkom saglasnošću, odobrenjem za građenje i odobrenjem za upotrebu utvrdit će se dozvoljene emisije u zrak.

Uz zahtjev za donošenje rješenja iz stava 1. ovog člana podnositelj zahtjeva dostavlja:

- podatke o kvalitetu i količini osnovnih supstanci koje će se koristiti u radu,
- podatke o kvalitetu i količini supstanci koje će biti emitovane u zrak u toku normalnog rada objekta uključujući rasipajuće emisije,
- podatke o kvalitetu i količini supstanci koje će biti emitovane u zrak iz objekta u slučaju nesreća većih razmjera i
- listu preventivnih mjera ili mjera za ublažavanje posljedica koje se koriste za sprečavanje ili ako to nije moguće za smanjivanje emisija.

U slučaju da se podaci o zraku koji su pripremljeni u ranijoj fazi postupka donošenja rješenja iz stava 1. ovog člana smatraju nedovoljnim u kasnijim fazama, nadležni organ može tražiti od podnosioca zahtjeva da revidira i dopuni dokumentaciju.

Član 9.

Kod započinjanja ponovnog rada već postojećih objekata ili promjene namjene objekata potrebno je provesti postupak i izdati novu okolinsku dozvolu u skladu sa odredbom člana 7. stav 2. ovog zakona.

Član 10.

Studiju o zraku izrađuje firma koja ispunjava uvjete i kriterije utvrđene u odredbi člana 59. stav 5. Zakona o zaštiti okoliša.

Troškove izrade studije o zraku snosi podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole.

Studija o zraku mora da bude izrađena u skladu sa odobrenim metodama.

Studija o zraku obuhvata:

- podatke o projektu, uključujući lokaciju, okruženje, infrastrukturu, prirodu aktivnosti i, gdje je to potrebno, tehnologiju koja će se koristiti;
- poređenje tehnologije koja se koristi u odnosu na najbolje raspoložive tehnologije, posebno one koje se odnose na emisije u zrak;
- kvalitet i količinu supstanci koje će se koristiti za proces proizvodnje i za proizvodnju energije gdje je to potrebno;
- kvalitet i količinu supstanci koje će biti emitovane u toku normalnog rada objekta uključujući difuzne emisije;
- kvalitet i količinu supstanci koje će biti emitovane iz objekta u slučaju nesreća većih razmjera;
- opis uticaja na okoliš koje imaju zagađujuće materije u toku normalnog rada i u slučaju nesreća većih razmjera koji obuhvata:
  - skicu područja koje je pod uticajem u okolini izvora emisije;
  - opis kvaliteta zraka u relevantnom području u slučaju da ne dođe do realiziranja datog projekta;
  - opis dodatnog zagađenja prouzrokovanog projektom uz korišćenje detaljnih proračuna prijenosa i informacija o lokalnim meteorološkim uvjetima gdje je to odgovarajuće;
  - opis sveukupnog kvaliteta zraka u relevantnom području;
- opis uticaja sveukupnog kvaliteta zraka (to jest očekivanog kvaliteta zraka nakon realiziranja projekta) na ljude, biljni i životinjski svijet, tlo (putem depozicije), materijalno i kulturno naslijeđe koje uključuje opis sveukupnog zagađenja zraka u odnosu na granične vrijednosti predviđene provedbenim propisima;
- listu preventivnih i olakšavajućih mjera kojima se sprečava, ili ukoliko to nije moguće, smanjuje uticaj prouzrokovan emisijama datog projekta;
- opis podataka koji se koriste i metoda koje su primjenjene u pripremi studije i

- netehnički rezime koji se priprema radi informiranja javnosti.

Netehnički rezime studije o zraku mora biti javno objavljen odmah nakon kompletiranja na način prilagođen sredini u kojoj će objekat biti lociran ili imati uticaja na sredinu u periodu od najmanje dva mjeseca.

Član 11.

Nadležno ministarstvo mora biti obaviješteno o bilo kakvoj promjeni u projektu, planu ili radu nekog izvora emisije.

U slučaju manjih promjena, nadležno ministarstvo mora biti obaviješteno o prirodi promjene i njenim uticajima na emisiju zagađujućih materija u zrak u roku od sedam dana od nastanka promjene.

Operator izvora emisije kod namjeravane značajne promjene dužan je podnijeti zahtjev za izdavanje okolinske dozvole prije pristupanja izmjenama u slučaju da:

- planirana promjena bude značajna, ali da se izvor emisije ne odnosi na član 7. stav 1., operator podnosi opis promjene i odgovarajuću dokumentaciju kako bi dobio odobrenje nadležnog ministarstva;
- planirana promjena odnosi se na član 7. stav 1., operator podnosi zahtjev za izdavanje okolinske dozvole u skladu sa važećim propisima.

Član 12.

Okolinska dozvola izdata u skladu sa članom 71. Zakona o zaštiti okoliša i člana 7. ovog zakona sadrži i:

- razloge na osnovu kojih je nadležni organ utvrdio da su preduzete sve potrebne preventivne mjere protiv zagađivanja zraka, uključujući primjenu najboljih raspoloživih tehnologija, pod uvjetom da provođenje takvih mjera ne zahtijeva pretjerane troškove;
- primjenljivost određenih zabrana i ograničenja na izvor emisije koje su definirane u dokumentima prostornog uređenja;
- definiranje odgovarajućeg načina ispuštanja zagađujućih materija iz izvora emisije i definiranje ostalih uvjeta ispuštanja;
- granične vrijednosti emisija koje dati objekat mora poštovati;
- izričitu obavezu da vrijeme rada objekta ne smije prekoračiti granične vrijednosti emisija i kvaliteta zraka;
- određivanje lokacija za uzimanje uzoraka, mjerenje i određivanje postupaka koji će se koristiti kako bi se ispunile obaveze koje se tiču periodičnog mjerenja,
- mjere koje će se preduzeti u slučaju nesreća većih razmjera.

Federalni ministar će posebnim propisom regulirati monitoring emisija i kvalitet zraka.

Ukoliko se ne može primijeniti ni jedna granična vrijednost emisija utvrđena posebnim propisima, nadležno ministarstvo će odrediti graničnu vrijednost emisije za dati izvor.

Član 13.

Operator stacionarnog izvora emisije iz člana 7. stav 1. ovog zakona jednom godišnje dostavlja izvještaj nadležnom ministarstvu.

Izvještaj sadrži podatke o emisijama iz datog izvora, o potrošnji energije i goriva, te opće podatke o potencijalnom uticaju na zdravlje koje mogu imati supstance koje emituje dati izvor.

Izvještaj mora biti javno objavljen odmah nakon što je sačinjen na način prilagođen datoj sredini u kojoj će objekat biti lociran u periodu od najmanje dva mjeseca.

Član 14.

U slučaju da redovan izvještaj operatora, promjena u propisima ili nalaz inspekcije pokaže da se granične vrijednosti emisije ne mogu osigurati prema uvjetima utvrđenim u okolinskoj dozvoli, nadležni organ će po službenoj dužnosti ponovo razmotriti okolinsku dozvolu.

Član 15.

O prekoračenju graničnih vrijednosti emisija iz izvora emisija iz člana 7. stav 4. ovog zakona operator je dužan da odmah obavijestiti nadležno ministarstvo.

Nadležno ministarstvo naložit će obustavu rada izvora emisije dok se ne preduzmu neophodne mjere radi usklađivanja sa standardima emisije.

Nadležno ministarstvo određuje maksimalni dozvoljeni period za bilo koje tehnički neizbježne prekide u toku kojih koncentracije emisija u zrak prelaze predviđene granične vrijednosti.

U slučaju kvara operator smanjuje ili prekida rad dok se ne steknu uvjeti za normalan rad. U tom slučaju izvor emisije ne može ni pod kojim uvjetima nastaviti rad duže od osam sati bez prekida, a ukupno godišnje trajanje rada u takvim uvjetima ne može biti duže od 96 sati.

Nadležno ministarstvo kao i stanovništvo koje živi u okruženju izvora emisije u najkraćem vremenskom roku bit će obaviješteni o nesreći većih razmjera u izvoru emisije iz člana 7. stav 1. ovog zakona.

IV - POSEBNI IZVORI EMISIJA

Član 16.

Kućni izvori emisije

Odredbe čl. od 7. do 15. ovog zakona se ne primjenjuju na emisije u zrak iz kućnih aktivnosti ili kućnih izvora sagorjevanja čija je termalna snaga manja od 250 KW.

Gradske toplane se ne smatraju kućnim izvorima.

Oprema, uređaji i ostale mašine koje se koriste u domaćinstvima i koje predstavljaju izvore emisija podliježu prethodnom odobravanju određenog tipa proizvoda.

Federalni ministar određuje detaljna pravila odobravanja tipa proizvoda, pravila o emisiji zagađujućih materija, a posebno o spaljivanju biomasa manjeg obima.

Član 17.

Odobrenje za goriva

U kućnim izvorima emisije se mogu koristiti samo goriva navedena u standardima utvrđenim od Instituta za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.

Član 18.

Postrojenja sa sagorjevanjem i druga industrijska postrojenja

Pitanja koja se odnose na emisiju iz postrojenja sa sagorjevanjem sa nominalnom termalnom snagom jednakom ili većom od 50 MW kao i iz postrojenja sa nominalnom termalnom snagom manjom od 50 MW uređuju se provedbenim propisom koji proizilazi iz ovog zakona.

Nadležno ministarstvo može dozvoliti privremeno prekoračenje graničnih vrijednosti emisija određenih za pogone sa sagorjevanjem koji koriste domaća čvrsta goriva.

Ovo prekoračenje ne može trajati duže od šest mjeseci i ne može biti veće od dva puta u odnosu na granične vrijednosti emisije.

Provedbenim propisom, u skladu sa ovim zakonom, utvrdit će se granične vrijednosti emisija i zahtjevi koji se tiču monitoringa zagađujućih materija za sljedeće industrijske sektore:

- Proizvodnja metala:
  - a) pogoni za pečenje metalne rude ili za sinterovanje,
  - b) pogoni za proizvodnju sirovog gvožđa ili čelika uključujući stalno livenje,
- Proizvodnju cementnog klinkera u rotacionim pećima,
- Proizvodnju celuloze iz drveta ili drugih vlaknastih materijala.

Član 19.

Postrojenja za spaljivanje otpada

Uvjeti za rad postrojenja za spaljivanje otpada uredit će se provedbenim propisom u skladu sa ovim zakonom.

Član 20.

Motorna vozila

Emisija iz motornih vozila kao nestacionarnih tačkastih izvora zagađenja uređuje se posebnim propisima kojim je uređena redovna godišnja inspekcija motornih vozila.

Nadležni organ ne može izvršiti registraciju vozila koja prekoračuju određene granične vrijednosti emisija.

Član 21.

Sadržaj sumpora u gorivu

Teška ulja kod kojih sadržaj sumpora prelazi 1,00 % mase ne mogu biti korišćena kao goriva za pogone sa sagorijevanjem od 1. januara 2010. godine.

Pogon sa sagorijevanjem koji koristi teška ulja kod kojih je sadržaj sumpora veći od vrijednosti navedene u stavu 1. ovog člana mogu da rade samo pod uvjetima da im je izdata okolinska dozvola u skladu sa članom 7. ovog zakona.

Dizel-goriva koja se koriste za motorna vozila i brodove ne mogu biti korišćena od:

- 1. januara 2010. ukoliko je sadržaj sumpora veći od 0,20% njihove mase,
- 1. januara 2015. ukoliko je sadržaj sumpora veći od 0,10% njihove mase.

Ograničenja iz st. od 1. do 3. ovog člana u određenim tečnim naftnim derivatima se ne primjenjuju na:

- goriva namijenjena preradi prije finalnog sagorijevanja,
- goriva koja će biti prerađena u rafinerijskoj industriji.

Federalni ministar svojim propisom utvrđuje uvjete mjerenja i kontrole.

Član 22.

Goriva za vozila

Goriva za motorna vozila moraju biti u skladu sa standardima kvaliteta koje je objavio Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.

Od 1. januara 2010. neće se vršiti promet olovnog benzina.

Član 23.

Skladištenje fosilnih goriva i benzina

Odredbe ovog zakona primjenjuju se na objekte, postrojenja, vozila i brodove koji se koriste za skladištenje, utovar i prijevoz benzina od jednog skladišta do drugog ili od glavnog skladišta do benzinske stanice.

Objekti, postrojenja, vozila i uređaji bit će projektirani i korišćeni na način da:

- preostala isparenja ostaju u kontejneru nakon istakanja benzina,
- prihvataju i zadržavaju povratna isparenja iz prostora za skladištenje na benzinskoj stanici ili glavnom skladištu,
- se isparenja zadržavaju u pokretnom kontejneru dok ne dođe do ponovnog punjenja u glavnom skladištu.

Član 24.

Ostala isparljiva organska jedinjenja

Emisije isparljivih organskih jedinjenja utvrdit će se provedbenim propisom u skladu sa ovim zakonom.

Upotreba organskih jedinjenja u djelatnostima i pogonima mora biti svedena na najmanju moguću mjeru.

Supstance i preparati koji se usljed sadržaja isparljivih organskih jedinjenja klasifikuju kao kancerogeni, mutageni ili

toksični za biološku reprodukciju će u najvećoj mogućoj mjeri i u najkraćem vremenskom roku biti zamijenjeni manje štetnim supstancama i preparatima.

Član 25.

Zaštita ozonskog omotača

Zaštita ozonskog omotača se odnosi na supstance koje oštećuju ozonski omotač, proizvode i opremu koja sadrži te supstance.

Uvjeti i postupak postepenog isključivanja iz upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač i njihove zamjene alternativnim supstancama koje imaju značajno manji štetni uticaj na okoliš i postupak za rukovanje proizvodima koji sadrže ili su napravljeni od supstanci koje oštećuju ozonski omotač, uredit će se provedbenim propisom u skladu sa ovim zakonom.

Nadležno ministarstvo vodi evidenciju o izvozu, uvozu i potrošnji supstanci koje oštećuju ozonski omotač i podnosi izvještaj prema međunarodnim sporazumima o zaštiti okoliša iz stava 1. ovog člana.

V - KATASTAR EMISIJA

Član 26.

Federalno ministarstvo objavljuje, u januaru svake godine, Izvještaj o katastru emisija za zagađujuće materije zraka za prethodnu godinu za Federaciju Bosne i Hercegovine.

Kantoni, u aprilu svake godine, objavljuju katastre emisija za zagađujuće materije zraka (uključujući emisije iz prirodnih izvora) za prethodnu godinu za teritorij svog kantona.

Međuentitetsko tijelo za okoliš objedinjuje, u aprilu svake godine, Izvještaj o katastrima emisija za prethodnu godinu na osnovu informacija dostavljenih od entitetskih ministarstva. Objedinjeni izvještaj se dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine radi slanja nadležnim tijelima međunarodnih sporazuma čija je Bosna i Hercegovina članica.

Izvještaji moraju biti pripremljeni u skladu sa zahtjevima za davanje izvještaja određenih u međunarodnim sporazumima čija je Bosna i Hercegovina članica.

Katastri emisija moraju biti pripremljeni najmanje za sljedeće zagađujuće materije zraka: sumpordioksid, nitrookside, ugljendioksid, ugljenmonoksid, amonijak, nitrozookside, metan, nemetanske ugljovodonike, benzin i čvrste čestice veličine iznad deset mikrometara (PM-10).

Katastar emisija se vodi po djelatnostima.

Procjene emisija vrše se po međunarodno prihvaćenim metodama i smjernicama do kojih se došlo kroz praksu.

Operatori, stručne institucije i nadležni kantonalni organi dužni su Federalnom ministarstvu dostaviti sve podatke neophodne za procjenu emisija ili za njihovu kontrolu.

Federalno ministarstvo priprema i redovno ažurira registar emisija koji obuhvata sve podatke o emisijama iz velikih tačkastih izvora.

Registar emisija je sastavni dio katastra emisija.

Federalno ministarstvo osigurava pristup svim informacijama o emisijama putem javnog objavljivanja.

VI - KVALITET ZRAKA

Član 27.

Granične vrijednosti kvaliteta zraka, ciljane vrijednosti i pragovi uzbune za zagađujuće materije i datum njihovog stupanja na snagu utvrdit će se provedbenim propisom u skladu sa ovim zakonom.

Nadležno ministarstvo ne može odobriti obavljanje djelatnosti koja bi prouzrokovala prekoračenje graničnih vrijednosti u području gdje granične vrijednosti nisu prekoračene.

Kantoni mogu odrediti granične vrijednosti kvaliteta zraka niže od vrijednosti datih u provedbenom propisu iz stava 1. ovog člana zavisno od specifičnosti pojedinih područja.

Član 28.

Mjerenje kvaliteta zraka

Federalno ministarstvo osigurava redovan monitoring kvaliteta zraka od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stručna institucija ovlaštena od Federalnog ministarstva i Federalnog ministarstva zdravstva uspostavlja i vrši monitoring kvaliteta zraka u skladu sa provedbenim propisom.

Bazu podataka o mjerenju kvaliteta zraka vodi stručna institucija iz stava 2. ovog člana.

Stručna institucija iz stava 2. ovog člana priprema godišnji izvještaj o stanju kvaliteta zraka i dostavlja ga Federalnom ministarstvu i Federalnom ministarstvu zdravstva radi objavljivanja. Prekoračenje graničnih vrijednosti kvaliteta zraka, pragova upozorenja, ciljanih vrijednosti i dugoročni ciljevi za zaštitu zraka moraju biti dokumentovani u izvještaju.

Član 29.

Mjere koje se primjenjuju u područjima gdje su nivoi viši od graničnih vrijednosti

Kanton u roku od dvije godine donosi Kantonalni akcioni plan zaštite kvaliteta zraka u oblastima u kojima su prekoračene granične vrijednosti kvaliteta zraka jedne ili više zagađujućih materija.

Ukoliko su prekoračene granične vrijednosti u dva ili više kantona Federalno ministarstvo vrši koordinaciju među kantonima.

Planovi iz stava 1. ovog člana mogu predvidjeti mjere kontrole, obustavljanja aktivnosti, uključujući motorni saobraćaj, ukoliko doprinose prekoračenju graničnih vrijednosti.

Kantoni mogu zabraniti korišćenje određenih drumova za neke vrste vozila ukoliko se zagađivanje zraka koje je prouzrokovano druskim saobraćajem ne može riješiti na drugi način.

Plan iz stava 1. ovog člana dostavlja se Federalnom ministarstvu i ostalim kantonalnim ministarstvima u čijoj je nadležnosti provođenje mjera iz Kantonalnog akcionog plana zaštite kvaliteta zraka.

Plan mora biti dostupan javnosti radi davanja primjedaba prije donošenja.

Plan, pored ostalog, sadrži:

- lokaciju područja pretjerane zagađenosti (regioni, gradovi) i stanica za mjerenje;
- opće informacije o vrsti područja (grad, industrijska ili ruralna oblast);
- procjenu zagađenog područja (km²) i broja stanovnika izloženog zagađivanju;
- potrebne klimatske podatke;
- relevantne topografske podatke;
- informacije o vrsti ciljeva koji zahtijevaju zaštitu u datom području;
- prirodu i procjenu zagađivanja kao što su koncentracije uočene u prethodnim godinama, tehnike koje se koriste za procjenu;
- porijeklo zagađivanja kao što je lista osnovnih izvora emisije odgovornih za zagađivanje (mapa), ukupna količina emisija iz ovih izvora (tona godišnje), informacije o zagađivanju koje dolaze iz drugih područja;
- analizu situacije kao što je detaljan opis onih faktora koji su prouzrokovali prekoračenje (prijenos, uključujući prekogranični prijenos, oblik), detaljan opis mogućih mjera za poboljšanje kvaliteta zraka;
- detaljan opis mjera ili projekata koje treba usvojiti radi smanjenja zagađivanja;
- procjenu planiranog poboljšanja kvaliteta zraka i vremena koje je potrebno da bi se postigli ovi ciljevi;
- neophodne budžetske zahtjeve (sredstva, osoblje, informacije i sl.) koji iziskuju planirano poboljšanje kvaliteta zraka.

Član 30.

Situacije izuzetnog zagađivanja (SMOG)

Kanton donosi Interventni plan kada postoji rizik prekoračenja praga upozorenja navodeći mjere radi smanjenja rizika od prekoračenja i ograničenje trajanja takvih pojava.

Planovima se mogu predvidjeti mjere kontrole, obustava aktivnosti, uključujući motorni saobraćaj, koje doprinose prekoračenju pragova upozorenja.

U slučaju da problem zagađenja zraka koje je prouzrokovano druskim saobraćajem ne može biti riješen na drugi način, kanton može zabraniti korišćenje određenih drumova za određene vrste vozila.

U slučaju da su pragovi uzbune utvrđeni u provedbenim propisima prekoračeni, kantoni preduzimaju neophodne korake kako bi javnost bila obaviještena (npr. putem radija, televizije, štampe ili na način uobičajen u datoj sredini).

Član 31.

Razmjena informacija

Institucije i organi nadležni za procjenu kvaliteta zraka, u skladu sa članom 28. ovog zakona, dostavljaju Federalnom ministarstvu neophodne informacije za izvještaj, a Federalno ministarstvo ih dostavlja međuentitetskom tijelu nadležnom za zaštitu okoliša.

Član 32.

Informiranje javnosti

Stručna institucija iz člana 28. ovog zakona osigurava da se ažurirane informacije o koncentracijama zagađujućih materija u zraku redovno dostavljaju javnosti i odgovarajućim organizacijama kao što su: organizacije za zaštitu okoliša, organizacije potrošača, organizacije koje predstavljaju osjetljive grupacije stanovništva i ostalim relevantnim organima koji se bave zaštitom zdravlja.

Informiranje se vrši putem radija, televizije, štampe, displeja ili elektronskih putem.

Informacije iz stava 1. ovog člana obuhvataju podatke o prekoračenju koncentracija utvrđenih graničnih vrijednosti i pragovima uzbune u toku perioda za koji se daje srednja vrijednost kao i procjenu u vezi sa graničnim vrijednostima i pragovima uzbune i odgovarajuće informacije koje se tiču uticaja na zdravlje.

Informacije koje se dostavljaju javnosti i organizacijama moraju biti jasne, razumljive i dostupne.

VII - NADZOR

Član 33.

Nadzor nad provođenjem odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Federalno ministarstvo.

Poslove inspeksijskog nadzora vrše federalni i kantonalni inspektori u ovisnosti od toga koji organ je izdao okolinsku dozvolu.

Inspektor po službenoj dužnosti vrši inspeksijski nadzor kako bi se provjerilo da li su emisije u skladu sa odgovarajućim graničnim vrijednostima emisije i sa drugim uvjetima iz okolinske dozvole koja je izdata za dati izvor emisije.

Inspektor uzimanjem uzoraka provjerava da li je sadržaj sumpora u gorivima koja se koriste u skladu sa članom 21. ovog zakona. Uzimanje uzoraka započinje u roku od šest mjeseci od dana kada odgovarajuća maksimalna granica sadržaja sumpora u gorivu stupi na snagu.

Operator izvora emisije dužan je inspektoru omogućiti nesmetan inspeksijski nadzor uz osiguranje pristupa izvoru, podacima i dokumentima o izvoru, uz prisustvo predstavnika operatora izvora emisije u inspekciji.

Inspektor u vršenju inspeksijskog nadzora sačinjava zapisnik o nalazima inspekcije koji sadrži:

- datum, trajanje, mjesto i predmet inspekcije,
- ime, funkciju i izjavu predstavnika operatora,
- naziv operatora izvora emisije,

- tehničke podatke o izvoru emisije,
- tačnu lokaciju uzimanja uzorka,
- opis uzimanja uzorka, metode mjerenja i opreme koja je korišćena,
- datum i trajanje uzimanja uzoraka, broj uzetih uzoraka, početak i završetak mjerenja,
- povredu propisa utvrđenu u toku mjerenja,
- potencijalne razloge za nemogućnost provođenja inspekcije.

Inspektor dostavlja operatoru izvora emisije zapisnik o inspekcijском nadzoru u roku od mjesec dana od izvršene inspekcije.

Član 34.

Ukoliko inspektor utvrdi da nije postupljeno u skladu sa odredbama ovog zakona ili uvjetima iz dozvole, donosi rješenje kojim nalaže operatoru izvora emisije:

- preduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se u najkraćem roku otklonile utvrđene nepravilnosti;
- preduzimanje mjera koje su potrebne za ispunjavanje uvjeta uključujući i izmjenu ili modifikaciju tehnologije koju koristi;
- da plati novčanu kaznu u slučaju neprekidnog kršenja odredaba iz ovog zakona ili uvjeta iz dozvola;
- obustavu aktivnosti koje prouzrokuju neposrednu opasnost po ljudsko zdravlje ili okoliš dok se osigura otklanjanje navedenih opasnosti i
- neprekidno plaćanje novčanih kazni u slučaju ponavljanja kršenja odredaba iz ovog zakona i uvjeta iz dozvola.

VIII - KAZNE NE ODREDBE

Član 35.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj svako pravno lice koje:

- započne rad bez pribavljanje okolinske dozvole iz člana 7. ovog zakona ili suprotno uvjetima okolinske dozvole;
- ponovno otpočne rad u postojećem objektu ili promijeni namjenu bez pribavljene okolinske dozvole (član 9. ovog zakona);
- vrši namjerne značajne promjene u projektu, planu ili radu izvora emisije bez pribavljene okolinske dozvole (član 11. ovog zakona) i
- ako postupi suprotno odredbama člana 15. ovog zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaje iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu.

Član 36.

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 500,00 KM kaznit će se za prekršaj svako fizičko lice koje:

- ne podnese godišnji izvještaj u skladu sa članom 3. ovog zakona i
- ne obavijesti nadležni organ o prekoračenju graničnih vrijednosti emisija (član 15. ovog zakona).

IX - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 37.

Postojeći objekti koji su u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona već bili pušteni u pogon i koji su dobili potrebne dozvole ili su pokrenuli postupak izdavanja dozvola, dužni su uskladiti svoje aktivnosti sa odredbama ovog zakona i provedbenim propisima do 2008. godine.

Postojeći objekti su dužni pripremiti planove prilagođavanja za postepeno poboljšanje karakteristika svojih emisija kako bi se ispunili uvjeti iz ovog zakona.

Planovi prilagođavanja se dostavljaju nadležnim organima radi odobravanja ne kasnije od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 38.

Propis iz člana 4. ovog zakona donijet će Parlament Federacije u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Propisi iz čl. 6., 10., 12., 16., 18. st. 1., 2. i 4., 19., 21., 24., 25. i 27. donijet će federalni ministar u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 39.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe posebnih zakona koji reguliraju pitanja zaštite zraka.

Postojeći provedbeni propisi koji reguliraju pitanje zaštite zraka iz stava 1. ostaju na snazi do donošenja propisa iz člana 38. ovog zakona.

Periodična revizija provedbenih propisa koji proističu iz ovog zakona vršit će se najmanje svakih pet godina, u skladu sa tehničkim razvojem u određivanju graničnih vrijednosti, metoda mjerenja i sl., posebno u skladu sa promjenama u najboljim raspoloživim tehnikama.

Član 40.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Muhamed Ibrahimović, s. r.

Na temelju članka IV.B.7.a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAŠTITI ZRAKA

Proglašava se Zakon o zaštiti zraka koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Zastupničkog doma održanoj 24. travnja 2003. godine i na sjednici Doma naroda od 14. svibnja 2003. godine.

Broj 01-340/03
8. srpnja 2003. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, v. r.

ZAKON

O ZAŠTITI ZRAKA

I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom uređuju se tehnički uvjeti i mjere sprječavanja ili smanjivanja emisija u zrak, uzročenih ljudskim djelovanjem, koje se moraju poštovati u procesu proizvodnje na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH), planiranja zaštite kvalitete zraka, posebne izvore emisija, katastar emisija, kvalitete zraka, nadzor i kazne za prekršaje za pravne i fizičke osobe.

Mjere iz stavka 1. ovoga članka poduzimaju se uz primjenu načela:

- integriranog pristupa zaštiti okoliša, uključujući zrak, vodu i tlo, kao i obvezu smanjenja emisija na najmanju moguću mjeru uz korištenje najboljih raspoloživih tehnologija;
- zagađivač plaća, kojim se osigurava da troškove smanjenja zagađivanja zraka snose operatori izvora emisija zagađujućih tvari;
- usuglašenosti zaštite na radu s pravilima zaštite okoliša;
- poboljšanja kvalitete zraka i izvan teritorija Federacije BiH.

Nadležni federalni i kantonalni organi dužni su osigurati sudjelovanje javnosti u pripremi dokumenata prostornog uređenja i drugih planova koji utječu na kvalitetu zraka kao i u